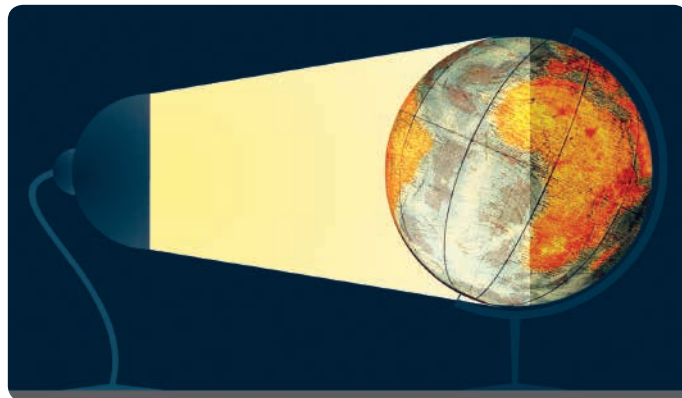

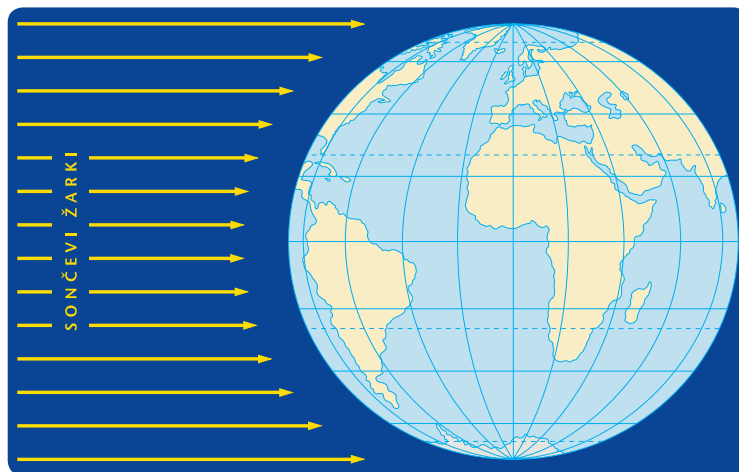
Vrtenje Zemlje ter menjavanje dneva in noči lahko zelo dobro ponazorimo z globusom. Globus postavimo v popolnoma zatemnjeno sobo in ga od strani osvetlimo z lučjo, ki ponazarja Sonce. Vidimo, da je osvetljena le ena polovica globusa. Tako je tudi na Zemlji. Na tisti polovici, ki je obrnjena proti Soncu, je dan, na drugi pa noč. Ko globus počasi vrtime okoli njegove osi, osvetljeni deli globusa postajajo zatemnjeni in obratno. Tako je tudi na Zemlji. Ko pride neki kraj na osvetljeni del, se zanj začne dan. Ko je kraj najbolj obrnjen proti Soncu, je zanj poldne. Ko iz osvetljenega odhaja v zatemnjeni del, se dan končuje. Ko je kraj v zatemnjenem delu, je noč. Tako se dan in noč stalno menjavata. Zemlja se okoli svoje osi zavrti v 24 urah – to je za nas en dan na **koledarju**. Pod pojmom koledar razumemo sistematično razdelitev leta na dneve, tedne in mesece.

Poskus z globusom

Vaja 33

Oglej si skico in reši naloge.

- Kako imenujemo os, ki poteka skozi severni in južni pol? _____
- Na sliki vidiš Sončeve žarke, ki osvetljujejo eno polovico Zemlje. S svinčnikom rahlo osenči tisto polovico Zemlje, ki ima noč. Katera celina ima v celoti noč? _____
- Nekateri deli Zemlje imajo v tem trenutku dan, drugi pa noč. Katera celina je v celoti osvetljena? _____

Na Zemlji je 24 časovnih pasov

Ker se Zemlja vrti okoli svoje vrtilne osi od zahoda proti vzhodu, se v vseh krajih, ki ležijo vzhodno od nas, dan začne prej kot pri nas. Nasprotno se v vseh krajih, ki ležijo zahodno od nas, dan začne pozneje. Ko je pri nas poldan, je na nasprotni strani Zemlje polnoč. Vsak kraj na Zemlji ima torej svoj **krajevni čas**, ki je odvisen od položaja Sonca. (Isti krajevni čas imajo le kraji, ki ležijo na istem poldnevniku.) Ker bi prišlo do popolne zmede, če bi vsak kraj na svetu uporabljal svoj krajevni čas, so Zemljo razdelili na **24 časovnih pasov**. Dan ima namreč 24 ur. Vsi kraji, ki so znotraj posameznega časovnega pasu, imajo iz praktičnih razlogov isti krajevni čas.